

Lausunto

4.4.2025

VN/899/2021

VN/899/2021-VM-13

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta laiksi CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä yhtiöstä

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja sen hallinnoiman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä. Luonnoksessa todetaan CSC:n asema valtion ja korkeakoulujen sidosyksikkönä. Lailla mahdollistettaisiin CSC:n hallinnoimien kansallisten supertietokoneiden laskentakapasiteetin myynti taloudellisiin tarkoituksiin, kun tällaiseen taloudelliseen toimintaan vuosittain kohdistettu kapasiteetti on enintään 20 prosenttia yhtiön vuotuisesta kokonaislaskentakapasiteetista.

Valtiovarainministeriö lausuu hallituksen esitysluonnoksesta seuraavaa.

CSC:n sidosyksikköasema

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön esitys CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja sen hallinnoiman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä on perusteltu. Tämä voidaan toteuttaa joko erillislailla tai säätämällä asiasta hankintalaissa. Valtiovarainministeriö kuitenkin katsoo, että kaikki poikkeukset hankintalain sidosyksikköasemaan tulisi säätää yhtenäisellä tavalla.

Lausuttavana oleva opetus- ja kulttuuriministeriön esitysluonnos liittyy keskeisesti alkuvuonna 2025 lausuntokierroksella olleeseen työ- ja elinkeinoministeriön luonnokseen julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muutoksia koskien. Hankintalain muutosten jatkovalmistelussa tulisikin linjata, säädetäänkö hankintalakiin liittyvät sidosyksikköpoikkeamat jokaisesta yhtiöstä erillislailla, kuten nyt CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n osalta esitetään. Vaihtoehtoisesti voidaan harkita, onko tarkoituksenmukaista säätää yhtiöiden sidosyksikköpoikkeamista hankintalaissa.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan CSC–Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöön ja sen hallinnoiman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäyttöön ei tulisi soveltaa hankintalakiin esitettyä sidosyksikköä koskevaa 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimusta. Yhtiön tulisi voida toimia jatkossakin valtion, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sidosyksikkönä. Tällä varmistetaan valtion suurteholaskentaan tekemien merkittävien panostusten tehokas hyödyntäminen ja vahvistetaan korkealaatuisen tutkimuksen tarvitsemia toimintaympäristöä.

Tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäyttö

Valtiovarainministeriö katsoo, että esitysluonnoksen keskeiset tavoitteet tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä ovat perusteltuja ja kannatettavia. Ne vastaavat Euroopan unionissa yhteisesti

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

asetettuja tavoitteita. Nyt käytössä oleva LUMI-supertietokone olisi tarkoitus uudistaa lähivuosina osana samaa eurooppalaista konsortiota. Tilanne on tiukasti kilpailtu ja on perusteltua, että Suomi pystyy tarjoamaan EU:n tavoitteita ja pelisääntöjä noudattavan toimintaympäristön.

Valtiovarainministeriö tukee yleisellä tasolla luonnoksen tavoitteita, mutta esitysluonnosta on syytä vielä tarkentaa. Luonnostekstiä on syytä selkeyttää ja terminologiaa yhtenäistää.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan luonnoksen perusteella on epäselvää, minkälaista tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäyttöä esityksellä on tarkoitus mahdollistaa. Luonnoksen perusteluissa kuvataan esimerkiksi laskentakapasiteetin tai suurteholaskennan ulosmyyntiä. Toisaalta ehdotettu 4§ koskee laitteistojen kapasiteettia ja siinä viitataan 3§ määritelmään tutkimusinfrastruktuurista. VM:n käsityksen mukaan luonnoksen 3§ määritelmä kattaa lähtökohtaisesti kaikki tai miltei kaikki CSC:n palvelut. Tarkoitus ei kuitenkaan liene myydä esimerkiksi Funetin kapasiteettia ulos. Valtiovarainministeriö katsoo, että 3§ määritelmä olisi syytä rajata koskemaan vain ko. lakiesityksen kohdetta ja 4§ pykälän otsikko olisi syytä muuttaa, koska se ei vastaa sisältöä.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan luonnoksen perusteella on myös epäselvää, miten 4§:n mukainen kapasiteetin myyntiosuus arvioidaan. Esimerkiksi LUMI-supertietokone ei ole CSC:n omistuksessa, vaan osa sen kapasiteetista jaetaan konsortion sääntöjen mukaan. Myöskään käsite suurteholaskenta ei ole yksikäsitteinen käsite ja vanhenevien laitteistojen asema voi muuttua esimerkiksi palvelukuvauksissa.

CSC:n varautumisvelvollisuus

Esitysluonnoksen mukaan CSC:lle asetettaisiin varautumisvelvollisuus, jonka mukaan yhtiön tulee valmiussuunnitelmin ja toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa hallinnoimansa tutkimusinfrastruktuurin sekä muiden palveluidensa toimintavarmuus myös poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa.

Valtiovarainministeriö toteaa, että luonnoksen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta samaan aikaan valmistelussa on valmiuslain uudistaminen pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti. Tässä vaiheessa olisi syytä pidättäytyä sääntelemästä aihepiiriä erityissääntelyssä. Valtiovarainministeriö katsoo, että ehdotettu 5§ olisi syytä kokonaisuudessaan poistaa esityksestä ja tehdä tarvittaessa nämä muutokset valmiuslain muutoksen yhteydessä tai sen jälkeen noudattaen uuden valmiuslain määrittämää yleislinjaa ja käsitteitä.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Apulaisbudjettipäällikkö

Annika Klimenko

Jakelu

OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

VN/899/2021-VM-13

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: